

Garsus kraštiečių misininkas Petras Urbaitis

Petras Juknevičius

Petras Urbaitis gimė 1911 m. kovo 15 d. Pakalniškių kaime, Šeduvos valsčiuje, tuometinėje Panevėžio apskrityje (dabar – Radviliškio r., Šiaulių aps.), Kazimiero Urbaičio ir Anelės Remeikytės šeimoje. Tėvai buvo gyvenę JAV, daugiausia Čikagoje, grįžę į Lietuvą apsistojo Pakalniškių kaime. Šeima išaugino šešis sūnus ir dvi dukras. Bet pasiremkiame paties P. Urbaičio atsiminimais: „*Iš šešių mano brolių pirmasis Pranukas, palaidotas Chikagoj, Domininkas ir Povilas paliko našles ir našlaičius Argentinoje. O brolis Jonas ir tiek daug man gera padariusi sesutė Elzbieta ilsisi drauge su tėveliu ir mamyte Šeduvos kapinėse. Dar tebėra gyvi atspariausieji grįžusieji iš Sibiro brolis Juozas ir Venclovos našlė sesuo Emilija ir brolis Stasys, kadaise su manim studijavęs Italijoje*“.

Nėra šeimos be dūmų, byloja tautos išmintis. Panevėžio apskrities archyve (PAA) yra teismų bylos, kuriose nagrinėjami Kazimiero Urbaičio ginčai: su sūnumi Jonu dėl arklinės kuliamosios, su sūnais Jonu ir Stanislovu 1938 m., su dukterimi Emilija Vensloviene 1940 m. Čia nesiekiamo kelti viešumon šeimyninių ginčų, bet parodymuose yra vertingų duomenų apie šeimą.

Grįžkime prie mūsų rašinio herojaus. Jau minėtoje knygoje jis rašo: „*Buvau pakrikštytas didžiulėj, gražioj Šeduvos Šv. Kryžiaus Atradimo parapijos bažnyčioj su neužmirštamu tėvuku Stumbriu ir močiute Pranskėtiene, pakalniškietiais kaimynais, kaip krikštatėviais. [...] Ne kartą girdėjau iš mamytės ir kitų mane mažytį pažinojusių, kad ir aš buvęs lopšyje marinamas, degant žvakėms ir meldžiantis susirinkusiems. Manoma, kad tai buvo atsitikę dėl mano širdies igimtos disfunkcijos, ypač pavojingos susijaudinimo momentais. Gal dėl to defekto mane daug kas atsimena – anksčiau kaip «užsispyrėlį ir piktą iki pamėlynavimo», o vėliau – kaip «peštukų karalių»... Ir šiandien, medikų tvirtinimu, tas fiziologinis trūkumas nėra išnykęs, nors ir pasitaisęs*“.

Petras Urbaitis mokėsi Šeduvos progimnazijoje. Čia aktyviai veikė ateitininkų ir sporto organizacijose. Baigęs 5-tą gimnazijos klasę ir pajutęs Dievo pašaukimą kunigystei, 1928 m. išvyko į Perosa–Argentinos miestą Šiaurės Italijoje, kur įstojo į jaunųjų pašaukimo jaunuolyną ir jame išbuvo iki 1930 m. Nuo 1930 m. rugsėjo mėnesio iki

1931 m. rugsėjo 9 d. buvo „Villa Miglia“ naujokyne, kur įgijo pirmąją religinę profesiją. Tų pačių metų gruodžio mėnesį P. Urbaitis buvo pasiūstas į Honkongą misijoms. „1931 metų lapkričio mėnesį paskutinį kartą mačiau tėvynę ir savuosius. Motina mirė 1929 metais, taigi vos vieneriems metams praėjus po to, kai aš išvykau Italijon. Atsimenu, buvo šalta lapkričio diena. Vienui vienas nuėjau į Šeduvos kapines, susiradau kapą. Ant jo atsiklaupęs meldžiaus, verkiau, palaimintą žemę bučiavau... Man atrodė, kad mamytė buvo patenkinta manim ir mano apsisprendimu važiuoti į misijas. [...] Atsiminiau kadaise jos pasakytą mintį:

– Kunigo motinos siela išeina iš skaistyklos, kai jos sūnus – kunigas ją prisimena, primicijas laikydamas. Dėl to trokštu turėti vieną sūnų kunigą... [...]

Namuose poros savaitių viešėjimosi laikas prabėgo labai greit. Atėjo paskutinio atsisveikinimo momentas.

Tėvelis garsiai verkė. Apkabindamas mane ir graudžiai kūkčiodamas, jis sakė:

– Paskutinį kartą matau tave, sūnau! Tu važiuoji į Kiniją, ir jie ten tave nukankins! – Verkšleno ir kiti. [...]

Broliai ir keli mano vaikystės draugai apie vidurnaktį palydėjo mane iki Šeduvos geležinkelio stoties. Pakeliui vienas jų užtraukė savanorių išleidimo dainą. Kažkas subarė:

– Čia ne savanorį išleidžiam, ką čia!... Jis yra misininkas!...“

Atvykęs į Honkongą, P. Urbaitis iki 1934 m. čia studijavo filosofiją. 1935–1937 m. Kinijoje, Šanchajaus mieste, jis tobulinosi ir atliko praktiką. Ten buvo paskirtas seminaristų kūno kultūros mokytoju. 1937 m. rugpjūčio 8 d. Makau mieste jis pradėjo teologijos studijas. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui ir japonų okupacijai, 1940 m. persikėlė į Honkongą, kur tęsė mokslą. 1940 m. vasario 15 d. Honkongo katedroje Petras Urbaitis buvo išventintas kunigu.

Tapęs kunigu, P. Urbaitis pradėjo dirbti misijoje. Tuo metu užėmę Šanchajų japonai saleziečių mokyklą pavertė sandėliu. Daug saleziečių ir mokyklos tarnautojų buvo išžudyta. Sužeistas buvo kunigas Antanas Perkumas. Kunigui P. Urbaičiui pavyko išsigelbėti, pasislėpus vienoje bažnyčios dalyje.

Gerai išstudijavęs sunkią kinų kalbą, kun. P. Urbaitis mokė vaikus mokyklose, lankė ligonius, atversdavo į katalikybę ir inteligentus. 1940–1941 m. jis prižiūrėjo, globojo ir saugojo daug vaikų: surasdavo jiems valgį ir pastogę, gynė nuo japonų kareivių. 1942 m. jis išvažiavo į

Makau, kur iki 1946 m. dirbo katechetu ir buvo atsakingas už prieglaudą ir vaikų namus. 1946 m. jis išvažiavo su saleziečių misionerija į Schinchow pas vyskupą Migelį Arduino. Čia darbas buvo sunkus: prižiūrėjo 4 parapijas, mokyklą, misionierių centrą ir 40 kaimų.

Misininkų padėtis pablogėjo atėjus į valdžią Mao dze duno komunistams. 1949 m. prasidėjo katalikų ir kitų religijų sekėjų persekiojimas. 1950 m. kun. P. Urbaitis buvo suimtas. Komunistai siekė, kad jis prisipažintų esąs Vatikano šnipas. Pusantrų metų praleidęs kalėjime, bado ir ligų iškankintas, 1951 m. P. Urbaitis buvo išgintas iš šalies, kurioje nuveikė daug gerų darbų.

Kunigas Petras Urbaitis grįžo į Italiją. Čia prisidėjo prie kun. Juozo Zeliasko ir rūpinosi, kad būtų įkurta kolegija lietuviams pabėgėliams. Kolegija atidaryta 1952 m. kun. Boskos gimtinėje Kastelnuovoje (Castelnuovo). Jis rinko aukas kolegijos išlaikymui, užsiėmė socialiniais ir filantropiniais darbais iki 1967 m. Po to dvejus metus dirbo parapijos darbus Pijaus XI vardo saleziečių institute Romoje, nuo 1970 m. iki 1976 m. dirbo Lietuvių saleziečių centre Fraskati (Frascati) mieste Italijoje.

Nuo 1977 m. P. Urbaitis apsigyveno Brazilijoje, dirbo šv. Kazimiero lietuvių parapijoje San Paule, redagavo ir leido esperanto kalba trimėnesinį leidinį „Brazila“. Nors jis buvo pasaulio pilietis, visada didelį dėmesį rodė lietuviškų tradicijų išlaikymui ir jaunimo religingumui stiprinti. Parapijai jis nupirko namus ir pavadino juos Antano Perkumo vardu, nes šį tautietį misininką visada laikė sau pavyzdžiu.

Karakaso mieste, Venesueloje, susipažinęs su saleziečių moterų draugijos veikla, panašią draugiją jis įsteigė ir San Paule, Brazilijoje.

Sulaukęs 83 metų misininkas kunigas Petras Urbaitis mirė po sunkios ligos 1994 m. liepos 10 d. San Paule. Jis 63 metus skyrė religiniam gyvenimui, o 54 iš jų – kunigybei. Mišiose ir laidotuvėse dalyvavo daug saleziečių ir draugų, nemaža San Paulo lietuvių delegacija, vadovaujama tautiečio kunigo Petro Rukšio.

Kunigas P. Urbaitis buvo kilnus, nuoširdus ir malonus visiems. Aplinkiniams jis teikė ramumą ir pasitikėjimą.

Petras Urbaitis bendradarbiavo spaudoje, ypač religinėmis ir socialinėmis bei lietuviybės temomis. Bendradarbiavo su *Universala Esperanto Asocio*, kovojančia už žmonijos suartėjimą ir taiką. Išvertė ir išspausdino J. Keller „Šiai dienai ir rytojui“. Yra parašęs knygas: „Kinija – Azijos milžinas“ (1974), „Dvasinio idealo keliu“ (1979),

ilustruotą lietuvių almanachą (1981). Svarbiausias iš šių darbų, be abejonės, Kinijai skirta knyga. Tai 400 puslapių darbas, iliustruotas 300 nuotraukų. Knygoje aprašoma Kinijos istorija, filosofiją ir papročiai. Nemažai dėmesio skiriama krikščionių misijų šioje šalyje aprašymui, pasakojama apie lietuvių saleziečių darbus Kinijoje, apie Petrą Perkumą Hon Konge ir savo paties veiklą Makau ir Schinchov miestuose, suėmimą ir ištrėmimą.

Šaltiniai ir literatūra

1. Juknevičius P. Garsus kraštiečiai misininkas Petras Urbaitis // Tėvynė. – 2007 07 25.
2. Juknevičius P. Nuo Pakalniškių iki Kinijos // Daugyvenės krašto šviesuoliai – 4. Konferencijos, įvykusios 2006 m. spalio 14 d. Burbiškio dvare, pranešimų tezės. – Panevėžys. – 2006. – P. 9-10.
3. Juknevičius P. Nuo Pakalniškių iki Kinijos // Tėvynė. – 2006 11 08.
4. Nuo Šatrijos iki Fudzijamos / M. Masiulio pokalbis su R. Neimantu // Žemaičių žemė. – 2004. – Nr. 3.
5. Trasauskienė M. Lietuvis misionierius Indijoje // XXI amžius. – 2005 06 03. – Nr. 43.
6. Dėl Urbaičio Kazio turto užgrobimo // Panevėžio apskrities archyvas (toliau – PAA). – F.9 – R. – Ap. 2. – B. 2736.
7. 1933 m. Urbaičio Kazio byla // PAA. – F. 13 – R. – Ap. 2. – B. 916.
8. Urbaičiai Jonas ir Stasys kaltinami baudž. st.51, 476 str. // PAA. – F. 9 – R. – Ap. 2. – B. 1742.
9. Urbaitis Petras // Lietuvių enciklopedija. – T. 32. – Boston. – 1965. – P. 300.
10. Urbaitis Petras // Lietuvių enciklopedija. – T. 37. – Boston. – 1985. – P. 619.